

EVOLUȚII ÎN SFERA MINIMULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA (CALCULAT DUPĂ METODA NORMATIVĂ), ÎN PERIOADA 1990–2005

ADINA MIHĂILESCU

Minimul de trai este un reper care permite dimensionarea realistă a fenomenului sărăciei într-o țară sau într-o anumită perioadă de timp și ajută la luarea unor măsuri în vederea diminuării căderii în sărăcie și sprijinirea populației aflată în nevoie. În definierea conceptului de minim de trai s-au avut în vedere particularitățile de consum ale populației din țara noastră. Metoda normativă de calcul al acestui minim a permis cunoașterea, într-un mod transparent, a tuturor produselor ce intră în consumul și preferințele actuale ale populației și respectarea rigurozității științifice, pentru a avea în vedere un consum sănătos.

În demersul, mai larg, de evaluare a *fenomenului sărăciei* din România, în cadrul ICCV, a fost abordată distinct problematica stabilirii *minimului de trai* pentru categoriile de gospodării cele mai reprezentative, având în vedere structura demografică a societății. Analiza bazelor teoretico-metodologice ale calculării pragurilor de minim (minim de subzistență, minim decent, minim decent adaptat la posibilitățile economice actuale ale țării noastre) a făcut obiectul a numeroase cărți, studii și articole centrate pe această temă, aparținând unor autori ca: dr. Gheorghe Barbu – *Nivelul minim de trai – concept și instrument operațional în realitatea românească*, Revista Calitatea Vieții 3–4, Editura Academiei Române, București, 1992; prof. dr. Cătălin Zamfir – *Dimensiuni ale sărăciei 1994*, Editura Expert, București, 1995; Cornelia Mihaela Teșliuc, Lucian Pop, Emil Daniel Teșliuc – *Sărăcia și sistemul de protecție socială*, Editura Polirom, Iași, 2001; dr. Adina Mihăilescu – *Minimul de trai și costurile sociale concepte operaționale în aprecierea calității vieții*, Editura A' 92, București, 2004; dr. Mariana Stanciu – *Considerații asupra cercetărilor privind sărăcia extremă*, Revista Calitatea Vieții 3–4, Editura Academiei Române, București, 2004.

Unele studii publicate de autori din cadrul ICCV au valorificat și o parte din datele cercetării *Diagnoza calității vieții*, coordonator prof. dr. Ioan Mărginean, parte din cercetare conținând date de evaluare a calității vieții populației din România, în intervalul 1990–2003.

Unele aspecte teoretico-metodologice privind calculul *minimului de subzistență* sau *minimului decent* au fost dezbătute și în cadrul colectivului de specialiști ai CASPIS, din cadrul Guvernului României, după anul 2000. În acest context au activat, alături de cercetătorii din ICCV (prof. dr. C. Zamfir, prof. dr. I. Mărginean, dr. M. Stanciu, S. Ilie, M. Stănculescu, A. Dan ș.a.), experți din numeroase alte instituții și organizații din România și din străinătate.

Având în vedere cele de mai sus, se poate aprecia că, deși acestui subiect i-au fost dedicate eforturi destul de consistente de analiză și sinteză, totuși, până în prezent nu există o concepție larg asimilată de calculare a minimului de trai nici în literatura străină și nici în cea românească. În articolul *Considerații asupra cercetărilor privind sărăcia*, dr. Mariana Stanciu observa cu pertință cum studiul realizat de Banca Mondială și CASPIS (Guvernul României), în anul 2002, nu face o distincție clară între conceptele de sărăcie extremă și sărăcie severă și minimurile corespunzătoare acestora. Termenii de „sărăcie severă” și „sărăcie extremă”, aferenți minimului de subzistență, și respectiv, sub acest minim, sunt folosiți cu același sens, în acest raport. Ca urmare, ne spune autoarea, deși studiul își propune să îi vizeze pe cei mai săraci dintre săraci, problema este abordată ca „sărăcie în general”, cel mult „sărăcie severă” și nu „sărăcie extremă”. Un alt exemplu îl avem în Raportul PNUD, 2003, p. 42 unde, deși se pune problema fixării pragului sărăciei extreme la nivelul de 1 USD/pers./zi la PPC (paritatea puterii de cumpărare), pragul de sărăcie corespunzător subzistenței ar include produse care nu sunt accesibile sau nu sunt consumate, efectiv, de cei aflați în sărăcie. Cu alte cuvinte, nu este o reflectare a realității din țara noastră, ci o viziune de calcul, general aplicată pentru toate țările, fără a se ține seama de particularități.

În cele ce urmează, vom prezenta viziunea adoptată încă din primul an, chiar de la înființarea ICCV, asupra metodei de calcul a minimului de trai, după cum urmează¹:

a. *minimul de trai decent (M.T.D.)* reprezintă „un reper referitor la *condițiile limită* pe care ar fi de dorit să le aibă asigurate oamenii; sortimentele de bunuri, serviciile și cantitățile luate în calculul acestui minim permit un trai normal din punct de vedere biologic, înglobând și unele elemente ce satisfac cerințe de ordin spiritual”.

b. *nivel minim ajustat în funcție de resursele reale ale economiei naționale în etapa actuală* „poate fi considerat ca nivel minim posibil de asigurat, ținând seama și de obiceiurile de consum. Acest minim se distinge de cel decent, prin următoarele:

– la unele dintre grupele de produse alimentare au fost luate în calcul cantități mai mici, pentru respectarea numărului de 2 700 calorii, fiind majorată cantitatea de pâine și produse de panificație până la nivelul consumului real (din bugetele de familie);

¹ Dr. Gheorghe Barbu, dr. Andrei Novak, *Minimul de trai instrument util pentru determinarea dimensiunilor sărăciei și pentru o politică socială adaptată realității*, CIDE, Academia Română, București, 1993.

– la mobilier, pornindu-se de la considerentul că familia luată ca etalon este constituită de mai mulți ani și, deci, dispune de mobilier cumpărat în anii anteriori (la prețuri mai mici), cheltuielile au fost diminuate cu 1/4;

– din motive similare, au fost diminuate, cu 1/3, cheltuielile pentru: aparatură electrocasnică; articole pentru uz gospodăresc; articole tehnico-sanitare; articole textile de uz gospodăresc; veselă, tacâmuri și articole de menaj; scule și articole de uz gospodăresc;

– în cheltuielile lunare de transport n-a mai fost inclusă cheltuiala pentru călătoria anuală a întregii familii dus-întors pe o distanță de 300 km;

– în cheltuielile pentru poștă și telecomunicații a fost reținut numai abonamentul radio și TV;

– la rechizitele școlare și alte articole de papetărie, cantitățile au fost estimate pe baza unui sondaj efectuat în rândul elevilor;

– „alte cheltuieli”, diferă – în mărime absolută – de ceea ce s-a luat în calcul la nivelul minim de trai decent, datorită faptului că procentul de 5% a fost aplicat la o sumă mai mică”.

c. *minimumul de subzistență (M.S.)* pornește de la „cheltuielile cerute de satisfacerea nevoilor fundamentale (hrană, îmbrăcăminte – încălțăminte, locuință și sănătate). Acesta se deosebește de nivelul minim de trai ajustat în funcție de resursele reale ale economiei naționale, prin următoarele:

– cheltuielile pentru mobilier au fost reduse la jumătate;

– aparatura electrocasnică avută în vedere este constituită numai dintr-un fier de călcat;

– cheltuielile pentru articolele de uz gospodăresc, tehnico-sanitare, textile pentru uz casnic, pentru veselă, tacâmuri, articole pentru menaj au fost diminuate la jumătate;

– cheltuielile pentru serviciile culturale au fost eliminate în întregime, acestea neînscrindu-se în categoria de cheltuieli pentru satisfacerea de nevoi fundamentale;

– cheltuielile de igienă personală înglobează numai costul tunsului a doi bărbați (tatăl și băiatul);

– cheltuielile pentru rechizitele școlare și alte articole de papetărie au fost diminuate cu 1/4 față de cele luate în calculul nivelului minim ajustat;

– cheltuielile pentru energia electrică reprezintă mai puțin de 1/3 din cele întâlnite la celelalte două minime, fapt explicabil prin inexistența unor mari consumatori de energie electrică: frigider, radio, TV;

– alte cheltuieli se înscriu cu o contribuție mai redusă, deoarece suma asupra căreia s-a aplicat procentul de 5% este inferioară celorlalte niveluri minime.

Trebuie menționat că, la o serie de capitole importante de cheltuieli, și anume, cele referitoare la alimente, îmbrăcăminte – încălțăminte, produse de uz gospodăresc (detergenți, săpun, etc.), transport, servicii de reparare și întreținere a îmbrăcăminte și încălțăminte, întreținerea locuinței, medicamente ș.a. cheltuielile

sunt egale cu cele de la nivelul minim ajustat. Mai mult, unele dintre cheltuieli (cele referitoare la produsele de uz gospodăresc, la serviciile de reparare și întreținere a îmbrăcăminte și încălțăminte, la întreținerea locuinței, la medicamente) sunt de aceeași mărime în toate cele trei niveluri”.

Tabelul nr. 1

Cheltuielile pentru o familie de salariați, la prețurile lunilor ianuarie 1993 și mai 2005

Cheltuieli/Tip prag	Ianuarie 1993			Mai 2005	
	Minim de Trai Decent (MTD) (1)	Minim Ajustat (MA) (2)	Minim de Subzistență (MS) (3)	Minim de Trai Decent (MTD) (4)	Minim de Subzistență (MS) (5)
Produse alimentare	53,2	52,1	55,9	54,2	63,4
Îmbrăcăminte și încălțăminte	22,1	24,5	26,4	7,4	2,6
Alte produse nealimentare (inclusiv medicamente)	10,2	8,7	5,7	12,3	9,1
Servicii	14,5	14,7	12,0	26,1	24,9

Tabelul nr. 2

Cheltuielile pentru o familie de pensionari, la prețurile lunilor ianuarie 1993 și mai 2005

Cheltuieli/Tip prag	Ianuarie 1993			Mai 2005	
	Minim de Trai Decent (MTD) (1)	Minim Ajustat (MA) (2)	Minim de subzistență (MS) (3)	Minim de Trai Decent (MTD) (4)	Minim de Subzistență (MS) (5)
Produse alimentare	53,0	57,8	60,9	55,8	69,0
Îmbrăcăminte și încălțăminte	22,9	22,0	23,2	5,9	3,4
Alte produse nealimentare (inclusiv medicamente)	13,7	7,7	7,0	9,0	5,2
Servicii	10,5	12,6	8,9	29,3	22,4

* Coloanele (1), (2) și (3) sunt extrase din lucrarea Barbu, Gheorghe și Novak, Andrei, *Minimul de trai instrument util pentru determinarea dimensiunilor sărăciei și pentru o politică socială adaptată realității*, p. 28 și 29.

* Coloanele (4) și (5) sunt calculate în mai 2005 de dr. Mihăilescu Adina.

Analizând ponderile cheltuielilor pe tipuri de produse și servicii, ca și pe tipuri de familii, din cele două tabele constatăm că modificările cele mai mari le-au suferit:

- cheltuielile cu serviciile, care aproape s-au dublat la salariați în cazul minimurilor decent (14,5% la 26,1%) și de subzistență (12,0% la 24,9%) și aproape s-au triplat la pensionari decent (10,5% la 29,3%) și subzistență (8,9% la 22,4%).

- cheltuielile de la capitolul îmbrăcăminte – încălțăminte s-au diminuat de trei ori, de la 22,1% la 7,4% la salariați, la minimumul decent de trai și de la 26,4% la 2,6%, în cazul salariaților, la minimumul de subzistență.

- se poate observa că o valoare relativ constantă s-a păstrat în cazul capitolului alimente și alte produse nealimentare (inclusiv medicamente) și în cazul salariaților și al pensionarilor.

Au trecut 15 ani de la schimbarea regimului economic, politic, social și cultural românesc. Consumatorii, ca și societatea în ansamblu, s-au transformat, modificându-și, în bună parte, comportamentul social și economic. Acest lucru nu s-a întâmplat în totalitate, deoarece aspectele legate de mentalitate se modifică mai greu, iar multe dintre vechile obișnuințe dăinuie, chiar după atâția ani, poate și din cauză că încorsetările material-financiare nu lasă loc la prea multe alternative categoriilor de populație cu venituri mici și mijlocii.

Trăim într-o lume în permanentă mișcare și transformare și este firesc ca și oamenii din țara noastră să se integreze acestor mișcări, unii mai repede, alții mai încet. Urmărind, în ultimii zece ani, unele aspecte legate de obișnuințele de consum ale populației active, în special ale populației salariate, dar și pe cele ale pensionarilor, am constatat că este necesară o nouă evaluare a coșului zilnic de consum la cele două tipuri de familii (gospodării) cu structura socială și statusul mai sus menționate, adăugând și mediul de rezidență. Astfel, studiul capătă noi valențe, consistență și complexitate.

În anul 2001 a fost reevaluat coșul de consum² corespunzător minimumului de trai decent și minimumului de subzistență.

Minimumul corespunzător unui **nivel de trai decent** poate fi definit ca necesarul de resurse pentru **consumul curent** (alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, locuință, servicii), la care se adaugă modulul **educație și formare profesională** ce favorizează afirmarea persoanei și modulul **culturii și comunicării** (serviciile culturale, poștă, telecomunicații).

Minimumul de subzistență are în vedere supraviețuirea unei persoane, fiind diferit de minimumul decent de trai, prin elementele de dezvoltare și afirmare socială a unei persoane, care la nivelul de supraviețuire nu sunt prevăzute.

În calcularea celor două minimuri de trai: decent și de subzistență, au fost integrate cheltuielile alimentare, nealimentare și de servicii pentru: familiile de salariați și agricultori, ca persoane active, cu doi copii în întreținere, din mediile urban și rural și familiile de pensionari, din mediul urban.

Întrucât, în ultimii ani, în consumul populației României s-au produs modificări în obișnuințele de cumpărare de pe piața bunurilor alimentare și nealimentare, ca și a serviciilor a fost important să surprindem și să operăm aceste tendințe.

² Dr. Adina Mihăilescu, *Minimumul de trai și costurile sociale. Concepte operaționale în analiza calității vieții*, Editura A' 92, Iași, 2004.

Tipurile de familii avute în vedere în studierea consumului, în anul 2005, cuprind, din **mediul urban**: cuplul de salariați cu doi copii în întreținere și cuplul de pensionari, iar din **mediul rural**: familia de doi agricultori cu doi copii în întreținere, ca și familia de doi vârstnici, posibil foști agricultori, lucrători pe cont propriu al pământului sau foști salariați în structurile de stat (vezi Anexa). Am optat pentru aceste tipuri de familii, având în vedere structurile demografice dominante din țara noastră.

Metoda de cercetare folosită în anul 2005 a fost aceeași cu cea utilizată în anul 2001. Această metodă denumită **metoda normativă** stabilește cantumuri care nu depind de nivelurile de consum înregistrate la un moment dat în viața practică, ci exprimă normele științifice actuale de consum, care privesc dezvoltarea și manifestarea normală a individului în viața de zi cu zi, în familie și în societate.

Avantajele oferite de utilizarea metodei normative în calculul minimumului de trai derivă din:

- Rigurozitatea și obiectivitatea cantumurilor stabilite de specialiști: sociologi, economiști, nutriționiști. În acest sens au fost consultate și alte publicații ale INS (Institutul Național de Statistică), s-au purtat discuții cu specialiști din domeniul marketingului, creației de modă, alți specialiști cu preocupări mai vechi în consumul de bunuri și servicii al populației.

- Metoda oferă transparență în cunoașterea detaliată a elementelor de ordin material, cultural, educațional și de sănătate. Ea acoperă, la nivel minim, bunurile și serviciile esențiale, necesare individului și familiei sale, acasă și în societate, în perioada concediilor, în timpul deplasării spre serviciu, ca și alte aspecte legate de sănătate, materiale și rechizite școlare pentru copii etc.

În cele ce urmează, vom detalia metoda de calcul pentru mediile urban și rural, pe tipuri de familii, salariați cu copii și pensionari și pe capitole de cheltuieli.

1. Consumul alimentară are la bază normele de consum stabilite de specialiștii nutriționiști de la Institutul de Igienă și Sănătate Publică din București. Aceste norme de consum pentru o persoană adultă, activă profesional, care lucrează în condiții medii de efort fizic și intelectual, se încadrează între 2 700 și 3 200 de calorii pe zi. Pentru a stabili consumul lunar la o familie de adulți cu copii, am luat în calcul și elemente alimentare preferate, dar și recomandate de specialiști bărbatului, femeii și copilului (copiilor). Am folosit scala de echivalență pentru consum de 1 – pentru capul gospodăriei, bărbat, salariat, 0,8 – pentru femeie, salariată, 0,7 – pentru primul copil din gospodărie și 0,5 – pentru al doilea copil din gospodărie. Cantumurile membrilor altor tipuri de familii pornesc de la adultul activ. În cazul familiei de pensionari, s-a apreciat consumul primului pensionar, bărbat, cap de gospodărie 0,8 din consumul adultului, bărbat, activ, iar pentru a doua persoană vârstnică, pensionară, femeie s-a luat în calcul 0,9 din consumul adultului bărbat, vârstnic, cap de gospodărie. Pentru o familie, au fost luate în considerare preferințele, dar și necesarul caloric al celorlalți membri din familie, pornind de la normele adultului activ, cap de gospodărie.

În cercetare am optat pentru definirea minimului de trai, cu un consum alimentar necesar de 2 700 calorii pe zi, adică minimul stabilit de nutriționiști. Produsele înregistrate ca fiind necesare au fost:

– **carne și derivate din carne.** Cantitatea cea mai mare între carnea de porc, vită sau pui a fost stabilită la carnea de porc, deoarece intră în obișnuințele de consum ale adulților din țara noastră; urmată de carnea de vită, considerată sănătoasă de nutriționiști pentru organism, atât la adult cât și la copii, iar ultima, cantitativ vorbind a fost stabilită carnea de pui, deoarece, pe de o parte, ea este o carne accesibilă ca preț, pe piață, iar pe de altă parte constituie carnea cea mai recomandată de nutriționiști pentru copii și bătrâni, în cazul familiilor studiate, cu copii în întreținere și al celor de vârstnici.

– O altă grupă de produse: – **lactatele și derivatele din lapte** – s-au stabilit tot în funcție de preferințe și starea de sănătate, respectiv, telemea de oaie mai mult pentru adulți, urmată de telemea de vacă mai mult pentru copii, iaurt, un derivat absolut necesar copiilor, dar la fel de recomandat și adulților și untul, într-o cantitate mai mică, substituit fiind de consumul de margarină, care este din grupa grăsimilor și care intră în obișnuințele de consum ale cumpărătorilor din țara noastră. La grupa **grăsimi**, a fost ales uleiul necesar în prepararea zilnică a mâncării, ca și legumele, ce întregesc necesarul de elemente nutritive, necesare funcționării optime a organismului uman.

– La grupa de **legume**, au fost alese: ceapa, morcovul, usturoiul și pătrunjelul deoarece pot fi folosite la multe feluri de mâncare și pentru țara noastră ele sunt accesibile pe piață în toate anotimpurile, regăsindu-se în culturile majorității zonelor geografice ale țării, de la câmpie până la zonele mai înalte de deal sau podiș. Următoarea opțiune în necesarul alimentar al familiilor, cartoful, consumat în cantități mari la noi în țară și care se regăsește în toate tipurile de culturi, de șes sau deal, podiș, în sud ca și în nord, în vestul ca și în estul țării; de asemenea, fasolea, o legumă des întâlnită în țara noastră și iarna, ca și vara, uscată sau verde, în funcție de anotimp; merele, din categoria fructelor care, de asemenea au aria de răspândire cea mai largă în țară și care se găsesc în toate anotimpurile, fiind, în același timp, extrem de hrănitoare pentru organismul uman.

– A fost avut în vedere și necesarul de **zahăr și dulciuri**, iar în cantitate redusă, cafeaua – frecvent menționată în obișnuințele și preferințele de consum ale adulților din țara noastră.

În ceea ce privește prețurile de achiziție a produselor agroalimentare de pe piață, fie au fost adoptate **prețurile existente în magazinele de tip hipermarket și supermarket** (Cora, Metro, Carrefour), unde sunt cele mai mici prețuri de cumpărare de pe piață, cei mai mulți cumpărători preferând aceste magazine, **fie prețurile de pe piețele mari ale Bucureștiului**: Obor și Colentina – cartierul Colentina, Big – cartierul Berceni, Sălăjan, Miniș și 1 Decembrie 1918 – cartierul Titan, Piața Moghioroș – cartierul Drumul Taberei, piețe frecventate de cumpărătorii

respectivelor cartiere din București și care sunt accesibile la prețurile de desfacere a legumelor, fructelor și altor produse agroalimentare, publicului larg.

Evaluarea **autoconsumului** din mediul rural a fost realizată separat. Dintre produsele care, în mod frecvent, în mediul urban sunt cumpărate, iar în mediul rural sunt produse în interiorul gospodăriei, menționăm: laptele de vacă, telemeaua de oaie și vacă, iaurtul, untul, în ceea ce privește lactatele, ca și alte produse ce se prepară din lapte; carnea de porc, vită și pui, untura și ouăle care provin de la animalele și păsările crescute în propriile gospodării; dintre legume, s-au avut în vedere morcovii, ceapa, usturoiul, verdeța, cartoful, fasolea verde și uscată, ca fiind obținute pe parcursul întregului an de respectivele familii țărănești.

Scala de echivalență este similară celei folosite pentru familia din mediul urban, respectiv 3,1 ($1+0,9+0,7+0,5=3,1$), în cazul gospodăriei de doi adulți activi cu doi copii în întreținere și 1,9 ($1+0,9$), în cazul gospodăriei de două persoane vârstnice, din mediul rural. Minimurile de consum pentru toate celelalte tipuri de familii: un adult activ, doi adulți activi, doi adulți activi cu un copil în întreținere, doi adulți activi cu trei și mai mulți copii în întreținere, ca și un pensionar (vârstnic) pot fi calculate, pe baza scalei de echivalență, pornind de la familia standard: doi adulți activi cu doi copii în întreținere și doi pensionari, din mediile urban și rural.

2. La modulul de cheltuieli pentru **îmbrăcăminte și încălțăminte** s-a ținut seama, în primul rând, de sexul persoanei pentru care s-a făcut calculul și de anotimp. Astfel, au fost detaliate produsele pentru bărbatul – activ social, bărbatul – pensionar, femeia – activă social, femeia – pensionară, copilul – școlar băiat, copilul – școlar fată, pentru fiecare caz în parte, ținându-se seama de cele necesare la capitolul îmbrăcăminte/încălțăminte, în casă și în afara spațiului de locuit.

3. **Locuința** avută în vedere este alcătuită din trei camere pentru salariații, respectiv agricultorii cu copii și o cameră (garsonieră) pentru familia de vârstă a treia, din urban și din rural. Cheltuielile legate de locuință, articolele electrice și de uz gospodăresc, articolele sanitare și de igienă, articolele textile pentru uzul casnic, veselă, tacâmuri, articole de menaj, alte produse de uz gospodăresc, cheltuielile legate de serviciile culturale, igiena personală, serviciile de reparare și întreținere a obiectelor de îmbrăcăminte și încălțăminte s-au stabilit, în mod corespunzător, pentru patru persoane, urban și rural și două persoane în vârstă, urban și rural.

4. Cheltuielile cu serviciile de **transport** cuprind: două abonamente lunare, pe un mijloc de transport în comun, în cazul salariaților din mediul urban, care se deplasează zilnic spre serviciu, pentru copii nefiind nevoie, considerându-se că merg la școlile din apropierea locuinței; patru călătorii la clasa a II-a cu trenul, pentru familia de salariați cu copii, o dată pe an, când se deplasează în concediul de odihnă; două călătorii cu reducere, echivalentul unei călătorii întregi, cu trenul, pentru familia de pensionari (vârstnici) din mediile urban și rural, atunci când se deplasează, o dată pe an, în concediul de odihnă și tratament.

5. Cheltuielile cu **rechizitele școlare și alte articole de papetărie** privesc, în special, cerințele școlare ale copiilor, dar și un minim necesar pentru adulți.

6. Cheltuielile cu **medicamentele** exprimă numai costul produselor (medicamentelor) strict necesare pentru trusa de prim ajutor și nu un tratament îndelungat. S-a pornit de la premisa unei îmbătrâniri sănătoase și nu au fost avute în vedere nevoile de tratament pe perioade îndelungate de timp.

7. În calculul **minimului de trai decent**, pentru toate categoriile de familii analizate: salariați cu doi copii, urban și rural, cuplu de vârstnici din urban și rural, a fost prevăzut un **cuantum de 10% din suma finală aferentă coșului de consum**, pentru un **fond de siguranță și economie**, în vederea acoperirii diverselor cheltuieli necesare în situații neprevăzute de bucurie (nuntă, botez) sau neceaz (boală, spitalizare, deces), ce apar în viețile oamenilor.

CONCLUZII

Importanța conceptului minim de trai este mare, deoarece acesta permite dimensionarea realistă a fenomenului sărăciei într-o țară sau într-o anumită perioadă de timp și, desigur, evaluarea măsurilor ce se pot lua, în vederea diminuării căderii în sărăcie și sprijinirii populației aflate în nevoie.

În definirea conceptului de minim de trai s-au avut în vedere particularitățile de consum ale populației din țara noastră, schimbările în mecanismul de cerere și ofertă, schimbările ofertei de bunuri și servicii de pe piață, schimbările prețurilor pieței sau cursului valutar etc.

Metoda normativă de calcul al minimului de trai a permis **cunoașterea**, într-un mod transparent, a tuturor produselor ce intră în consumul și preferințele actuale ale populației și **respectarea rigurozității științifice**, pentru a avea în vedere un consum sănătos, complet, echilibrat pe care trebuie să îl aibă fiecare om, adult sau copil, salariat sau pensionar, orășean sau agricultor, din țara noastră.

BIBLIOGRAFIE

1. Barbu, Gheorghe, Novak, Andrei, *Minimul de trai instrument util pentru determinarea dimensiunilor sărăciei și pentru o politică socială adaptată realității*, CIDE, Academia Română, București, 1993.
2. *** *Pachet modular referitor la gen, sărăcie și angajare*, Manualul cititorului, Biroul Internațional al Muncii, Geneva, 2000.
3. Mihăilescu, Adina, *Minimul de trai și costurile sociale concepte operaționale în analiza calității vieții*, Editura A '92, Iași, 2004.
4. Stanciu, Mariana, *Considerații asupra cercetărilor privind sărăcia extremă*, „Calitatea Vieții” 3–4, București, Editura Academiei Române, 2004.
5. Teșliuc, Cornelia Mihaela, Pop, Lucian, Teșliuc, Emil Daniel, *Sărăcia și sistemul de protecție socială*, Iași, Editura Polirom, 2001.
6. Zamfir, Cătălin, (coord.), *Dimensiunea sărăciei – 1994*, București, Editura Expert, 1995.

Anexa

TABEL SINTETIC I
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie de salariați
cu doi copii în întreținere din mediul urban, pe grupe de produse (mai 2005)

Specificație	Minim decent					
	Pe fiecare membru de familie				Total	
	Bărbat	Femeie	Băiat	Fată	Lei	Structura în %
Alimente	2 250 500	2 079 200	1 575 350	1 125 250	7 030 300	54,2
Îmbrăcăminte	241 708	254 986	268 123	200 487	965 304	7,4
Mobilier (3 camere)					153 022	1,2
Aparatură electrocasnică					132 639	1,0
Articole electrice de uz gospodăresc					20 051	0,2
Articole tehnico-sanitare și de igienă					120 835	0,9
Articole textile					82 188	0,6
Veselă, tacâmuri, articole de menaj					38 416	0,3
Produse de uz gospodăresc					97 384	0,8
Transport					700 000	5,4
Servicii culturale					380 000	2,9
Minim anual de articole de papetărie					148 000	1,1
Minim anual poștă, telecomunicații					456 666	3,5
Igienă personală					100 000	0,8
Servicii de reparații și întreținere pentru îmbrăcăminte și încălțăminte					98 334	0,8
Cheltuieli cu locuința					1 650 000	12,7
Cheltuieli cu medicamentele					800 000	6,2
Total					12 973 139	100,00
Fond de economii și siguranță (10%)					10% * 12 963 589	1 297 314
Total minim decent lei/lei noi					14 270 453/1 427	

TABEL SINTETIC II
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie de salariați
cu doi copii în întreținere, din mediul urban, pe grupe de produse (mai 2005)

Specificație	Minim de subzistență					
	pe fiecare membru de familie				Total	
	Bărbat	Femeie	Băiat	Fată	Lei	Structura în %
Alimente	2 250 500	2 079 200	1 575 350	1 125 250	7 030 300	63,4
Îmbrăcăminte	0	0	139 580	147 778	287 358	2,6
Mobilier (3 camere)					0	0
Aparatură electrocasnică					0	0
Articole electrice de uz gospodăresc					12 083	0,1
Articole tehnico-sanitare și de igienă					0	0
Articole textile					5 833	0,1
Veselă, tacâmuri, articole de menaj					0	0
Produse de uz gospodăresc					97 384	0,9
Transport					600 000	5,4
Servicii culturale					80 000	0,7
Minim anual de articole de papetărie					92 833	0,8
Minim anual poștă, telecomunicații					291 666	2,6
Igienă personală					100 000	0,9
Servicii de reparații și întreținere pentru îmbrăcăminte și încălțăminte					41 667	0,4
Cheltuieli cu locuința					1 650 000	14,9
Cheltuieli cu medicamentele					800 000	7,2
Total minim de subzistență în lei/lei noi					11 089 124/ 1 109	100,00

Tabel sintetic III
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie
de pensionari (două persoane), din mediul urban, pe grupe de produse (mai 2005)

Grupa de cheltuieli	Minim decent		Minim de subzistență	
	lei	pondere (%)	lei	pondere (%)
Alimente	3 463 760	55,8	3 463 760	68,0
Îmbrăcăminte (bărbat+femeie)	364 750	5,9	168 606	3,4
Mobilier	30 382	0,5	0	0
Aparatură electrocasnică	125 695	2,0	0	0
Articole electrice de uz gospodăresc	6 806	0,1	5 000	0,1
Articole tehnico-sanitare și de igienă	75 833	1,2	0	0
Articole textile	27 937	0,5	5 833	0,1
Veselă, tacâmuri și articole de menaj	28 322	0,5	0	0
Produse de uz gospodăresc	36 897	0,6	34 583	0,7
Transport	25 000	0,4	0	0
Servicii culturale	171 667	2,8	80 000	1,6
Servicii de igienă personală	27 500	0,4	11 667	0,2
Minimul anual poștă, telecomunicații	493 333	8,0	80 000	1,6
Minim anual de articole papetărie	23 833	0,4	13 000	0,3
Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte/ încălțăminte	49 999	0,8	12 500	0,2
Cheltuieli cu locuința	1 050 000	16,9	1 000 000	19,9
Cheltuieli cu medicamentele	200 000	3,2	200 000	3,9
Total consum la o familie de doi pensionari (lei)	6 201 714	100,0	5 074 949/507 lei noi	100,0
Fond de economii (10% din suma rezultată 1-17)	620 171	–	0	–
TOTAL GENERAL (lei)/(lei noi)	6 821 885/682 lei noi			

TABEL SINTETIC IV
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie de doi
agricultori cu doi copii în întreținere, pe grupe de produse (mai 2005)

Specificație	Minim decent de trai						
	pe fiecare membru de familie				Total		
	Bărbat	Femeie	Băiat	Fată	Lei	Structura în %	Structura în % cu autoconsum
Total consum alimentară, din care:							
– alimente cumpărate (lei)	624 400	564 950	437 080	312 200	1 938 630	29,4	16,6
– alimente din autoconsum	1 626 100	1 514 250	1 138 270	813 050	5 091 670		43,6
Îmbrăcăminte	215 386	194 583	241 423	194 028	845 420	12,8	7,2
Mobilier (casă la curte cu 3 camere)					153 022	2,3	1,3
Aparatură electrocasnică					132 639	2,0	1,1
Articole electrice de uz gospodăresc					20 051	0,3	0,2
Articole tehnico-sanitare și de igienă					106 334	1,6	0,9
Articole textile pentru uzul casnic					82 188	1,3	0,7
Vesală, tacâmuri, articole de menaj					38 416	0,6	0,3
Produse pentru uz gospodăresc					97 384	1,5	0,8
Transport					100 000	1,5	0,9
Servicii culturale					230 000	3,5	2,0
Rechizite școlare și papetărie					148 000	2,2	1,3
Poștă și telecomunicații					456 666	7,0	3,9
Igienă personală					100 000	1,5	0,9
Servicii de reparare și întreținere					41 667	0,6	0,4
Cheltuieli cu locuința					450 000	6,8	3,8
Cheltuieli pentru medicamente					400 000	6,1	3,4
Cheltuieli cu lucrările agricole					1 250 000	19,0	10,7
Total lei					6 590 417/659	100,0	
Fondul de economii și siguranță (10%)					659 041	–	
Total (monetar + autoconsum) în lei/lei noi					12 341 128/1 234		100,0

TABEL SINTETIC V
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie
de doi agricultori cu doi copii în întreținere, pe grupe de produse (mai 2005)

Specificație	Minim de subzistență						
	pe fiecare membru de familie				Total		
	Bărbat	Femeie	Băiat	Fată	Lei	Structura în %	Structura în % cu autoconsum
Total consum alimentar, din care:							
– alimente cumpărate	624400	564950	437080	312200	1938630	38,2	19,1
– alimente din autoconsum	1626100	1514250	1138270	813050	5091670		50,0
Îmbrăcăminte	0	0	115327	99655	214982	4,2	2,1
Mobilier (casă la curte cu 3 camere)					0	0	0
Aparatură electrocasnică					0	0	0
Articole electrice de uz gospodăresc					12083	0,2	0,1
Articole tehnico-sanitare și de igienă					106334	2,1	1,0
Articole textile pentru uzul casnic					5833	0,1	0,1
Veselă, tacâmuri, articole de menaj					0	0	0
Produse pentru uz gospodăresc					97384	1,9	1,0
Transport					0	0	0
Servicii culturale					80000	1,6	0,8
Rechizite școlare și papetărie					92833	1,8	0,9
Postă și telecomunicații					291666	5,7	2,9
Igienă personală					100000	2,0	1,0
Servicii de reparare și întreținere					41667	0,8	0,4
Cheltuieli cu locuința					450000	8,9	4,4
Cheltuieli pentru medicamente					400000	7,9	3,9
Cheltuieli cu lucrările agricole					1250000	24,6	12,3
Total lei					5081412/508	100,0	-
Total (monetar + autoconsum) în lei/lei noi					10173082/1017	-	100,00

Tabel sintetic VI
cuprinzând structura cheltuielilor minime de consum, estimate pentru o familie de pensionari
(două persoane), din mediul rural, pe grupe de produse (mai 2005)

Grupa de cheltuieli	Minim decent		Minim de subzistență	
	lei	pondere (%)	lei	pondere (%)
Alimente:	3 463 760		3 463 760	
– necesar de cheltuit;	951 480	35,8	951 480	57,6
– autoconsum	2 512 280		2 512 280	
	46,2%		60,3%	
Îmbrăcăminte (bărbat+femeie)	335 917	12,6	168 606	10,2
Mobilier	30 382	1,1	0	0
Aparatură electrocasnică	125 695	4,7	0	0
Articole electrice de uz gospodăresc	6 806	0,3	5 000	0,3
Articole tehnico-sanitare și de igienă	61 332	2,3	0	0
Articole textile	27 937	1,1	5 833	0,4
Veselă, tacâmuri și articole de menaj	28 322	1,1	0	0
Produse de uz gospodăresc	36 897	1,4	34 583	2,1
Transport	25 000	0,9	0	0
Servicii culturale	6 667	0,3	6 667	0,4
Servicii de igienă personală	27 500	1,0	11 667	0,7
Minimul anual poștă, telecomunicații	493 333	18,6	80 000	4,8
Minim anual de articole papetărie	23 833	0,9	13 000	0,8
Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte/incălțăminte	25 000	1,0	25 000	1,5
Cheltuieli cu locuința	250 000	9,4	150 000	9,1
Cheltuieli cu medicamentele	200 000	7,5	200 000	12,1
Total consum la o familie de 2 vârstnici rural (2-17) (lei)+autoc.	2 656 101/5 168 381	100,0	1 651 836/4 164 116	100,0
Fond de economii (10% din suma rezultată 1-17)	265 610	–	0	–
TOTAL GENERAL (lei)/(lei noi)	2 921 711/5 433 991		1 651 836/4 164 116	
	292/543 RON		165/416 RON	

Minimum of living standard is a reference-point which allows the measuring of the real dimension of poverty phenomena in a country or in a period of time and, of course, the measures to support people in needs to reduce poverty. Defining the concept of the living standard one refers to the consumption characteristics of population in our country. Standard method allows the knowledge, in a transparent way, of all the products which are consumed and preferred for the moment by the population and also respecting the scientific strictness in order to have a healthy consumption important for each person from our country.